

Beantwoording schriftelijke vragen behorend bij AB 9 september 2026

Vragen van: Fractie Geborgd-Ongebouwd, CDA en VVD

Beantwoording van: Dagelijks Bestuur

d.d.: 07-09-2026

Onderwerp: Investeringsvoorstel beekdalontwikkeling Peizerdiep (fase 1)

Hierbij de beantwoording op de schriftelijke vragen van de Fractie Geborgd-Ongebouwd, CDA en VVD over Agendapunt 8 van de AB vergadering van 09-09-2026

Vraag 1

In de "Kredietaanvraag - Investeringsvoorstel beekdalontwikkeling Peizerdiep (fase 1)", alinea 1.2 regel 5 staat; De Weehorst wordt gelijktijdig ingericht als noodberging om circa 228.000 m³ water uit het Peizerdiep vast te kunnen houden tijdens piekafvoeren."

Antwoord 1

De inrichtingsmaatregelen beekdalontwikkeling Peizerdiep (fase-1) dragen bij aan een eindsituatie waarin het gehele beekdal langs het Peizerdiep een natuurlijke inrichting krijgen. Hierbij wordt het Oude Diep van Weehorst een natuurlijke (kwelgevoede) waterstroom. Gelijktijdig wordt het brede bestaande beekprofiel van het Peizerdiep omgevormd naar een smaller beekprofiel van circa 4,00 m breed. Tijdens perioden met grote neerslag en (piek)afvoeren in het Peizerdiep, moet het water in de beek zich verdelen over de volledige breedte van het beekdal. Dit is ook het moment waarop de slenk in het deelgebied "De Weehorst" tijdelijk gaat meestromen met het Peizerdiep. Hiermee verblijft tijdelijk circa 228.000 m³ water in dit deelgebied. Dit is nu in het voorstel benoemd, geformuleerd als "noodberging" omdat het volledige beekdal nog niet volledig ingericht kan worden.

In de eindsituatie is van een noodberging binnen de Weehorst geen sprake. Zodra het beekdal volledig is ingericht, is sprake van het vertraagd afvoeren c.q. bovenstrooms vasthouden van water. De hoeveelheid water die in fase-1 wordt vastgehouden in De Weehorst is, ten opzichte van De Onlanden beperkt (1,8% van de totale bergingscapaciteit van 12,7 miljoen m³ binnen de Onlanden).

Zolang de beoogde waterberging van 2,5 miljoen m³ in het Dwarsdiepgebied nog niet is gerealiseerd, draagt de Weehorst tijdens deze 1e fase wel voor circa 10% bij aan deze nog te realiseren bergingsopgave en waterveiligheid in het beheergebied.

Vraag 2

Dat de Weehorst als waterberging gaat fungeren is nieuw voor ons en dat "ontlasten van de Onlanden" nodig zou zijn ook, aangezien met de "Optimalisatie van de Onlanden" de waterberging helemaal weer up-to-date wordt gemaakt, berekend met de nieuwste klimaatscenario's.

Antwoord 2

Primair is er op dit moment geen extra waterberging nodig voor de waterveiligheidsopgave. Met de inrichtingsmaatregelen wordt wel invulling gegeven aan de opgave binnen de Gebiedsaanpak "Kop van Drenthe" om de natuur in de Onlanden te ontzien door in de beekdalen ruimte voor water te realiseren door bovenstrooms van De Onlanden water vast te houden en pieken in de afvoer te dempen. Deelgebied Weehorst is (samen met de Stenhorsten) hierbij aangemerkt als een van de gebieden waar invulling gegeven kan worden aan het gewenste hydrologisch herstel van deze beeksystemen. Hierbij wordt niet alleen ruimte gecreëerd voor het vasthouden van water, maar ook voor de vergroting van de biodiversiteit. Deze aanduiding is ook opgenomen in het Projectbesluit optimalisatie waterberging De Onlanden uit 2025.

Vraag 3

- Waarom moeten de Onlanden worden ontlast?

Antwoord 3

Zie de beantwoording van vraag 2.

Vraag 4

- Wordt het water van het Peizerdiep schoner met het creëren van de waterberging? Helpt het mee bij het behalen van ons KRW-doelen?

Antwoord 4

De inrichtingsmaatregelen dragen volledig bij aan de KRW-doelen die zijn vastgesteld voor de benedenlopen van het Eelder- en Peizerdiep. Maatregelen richten zich op het op orde brengen van de hydromorfologie en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en het vasthouden van water in de haarvaten. Deze KRW-maatregelen dragen vooral bij aan het doelbereik voor macrofauna, overige waterflora en vis.

Vraag 5

- Nu het gebied de Weehorst een waterberging wordt genoemd, kunnen deze gronden dan ook worden onteigend voor bijvoorbeeld het "algemeen belang/veiligheid"?

Antwoord 5

Onteigening van gronden in de Weehorst is niet aan de orde. De gronden die noodzakelijk zijn voor de realisatie van de inrichtingsmaatregelen zijn momenteel in eigendom van overheden en Staatsbosbeheer. De particuliere terreinen zijn zodanig ingepast dat de inrichtingsmaatregelen geen negatieve invloed hebben op deze percelen van derden. Binnen het deelgebied Weehorst zitten 4 particuliere woningen en 2 particuliere landbouwpercelen. Met deze partijen zijn tijdens de voorbereidingsfase gesprekken gevoerd en afspraken gemaakt over de inpassing van de inrichtingsmaatregelen.

Vraag 6

- En geldt dit ook voor het gebied de Stenhorsten?

Antwoord 6

Ook binnen de Stenhorsten is onteigening van gronden niet aan de orde. In het gebied lopen nog wel (afronddende) gesprekken met Natuurmonumenten en hun erfpachter en de Provincie over een toekomstbestendige oplossing. De overige gronden die ingericht moeten worden zijn in eigendom van overheden, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten en zijn hiermee obstakelvrij. In het gebied liggen wel twee particuliere woningen. Met de particuliere eigenaren van deze woningen zijn tijdens de voorbereidingsfase afspraken gemaakt over de inpassing van de inrichtingsmaatregelen (o.a. aanleg kaden en gemaal).

Vraag 7

- Gelden er nieuwe regels voor gronden als ze straks in een waterberging vallen?

Antwoord 7

De in te richten gronden zijn momenteel aangemerkt als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Met de realisatie van de inrichtingsmaatregelen wordt invulling gegeven aan de NNN. De belangrijkste ruimtelijke functiewijziging heeft hiermee al plaatsvonden. Bij de nieuw aan te leggen kaden, hoofdwatgangen en kunstwerken ontstaan wel verschuivingen in regels op grond van de bepalingen in de Omgevingsvergunning (water). Deze verschuivingen zijn in de voorbereidingsfase ook al afgestemd met de betrokken stakeholders.

Vraag 8

- Is het mogelijk om een (leesbaar) kaartje te krijgen van de gebieden die van eigendom veranderen?

Antwoord 8

Nee, tijdens de 1e fase van de inrichtingsmaatregelen vinden geen grootschalige veranderingen plaats in de eigendomssituatie van gronden. Kleinschalige veranderingen zijn voorzien bij de nieuw te bouwen gemalen die het waterschap in eigendom wil krijgen. Aangezien het ontwerp van beide gemalen nog in uitvoering is, is het niet mogelijk de impact hiervan nu al op kaart te zetten. Op termijn gaat deze kaart wel gemaakt worden voor de vaststelling van het EBO-document. Zie ook de in januari 2026 gepresenteerde informatie tijdens het info AB.

Vraag 9

- Wat zijn de kosten van het milieubelasting verminderend werken en aansluiten bij het SEB?

Antwoord 9

Bij de voorbereidingsfase van het project is de keuze gemaakt aan te sluiten bij de kaders en de fasering binnen het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen uit 2023. Binnen de reguliere provinciale aanbestedingen is inmiddels SEB standaard. Binnen het project is ervoor gekozen om geen aanvullende emissie-eisen te stellen ten opzichte van dit Convenant. Doordat de markt rond grootschalig grondverzet al grotendeels is ingericht op de inzet van schoon materieel, worden er geen aanvullende kosten verwacht voor dit project door de inzet van schoon materieel.

Vraag 10

- Wat zijn de gevolgen van de verandering in beheer en onderhoud voor de eigenaren van de verschillende percelen en worden ze ook betrokken bij de totstandkoming van het EBO Document?

Antwoord 10

Met de betrokken partijen is reeds in concept een EBO-document opgezet waarin de zaken staan omschreven. Om efficiënt onderhoud te kunnen uitvoeren zijn kleine maatregelen meegenomen in dit project. Hier kan gedacht worden aan toegangspaden en dammen. De onderhoudskosten blijven vergelijkbaar/worden kleiner omdat het een natuurlijkere robuuste inrichting wordt.